

Kvæfjord kulturskole

Fagplan sang

Lærer: Anne Semb

Kvæfjord kulturskole

Fagplan for sang

Innledning

1. Generell innledning

- 1.1. Visjon
- 1.2. Om fagplanen

2. Fagplan for sang- generell informasjon

3. Fagplan for klassisk sang

- 3.1. Begynnernivå
- 3.2. Mellom-/viderekommende nivå

4. Rytmisk sang

- 4.1. Begynnernivå
- 4.2. Mellom- og viderekommende nivå

5. Organisering

- 5.1. Undervisningsformer
- 5.2. Elever med ordinær plass i kulturskolen
- 5.3. Korps, kor, orkester
- 5.4. Rapporteringslinje, pedagogisk ansvar, instruks og taushetsplikt

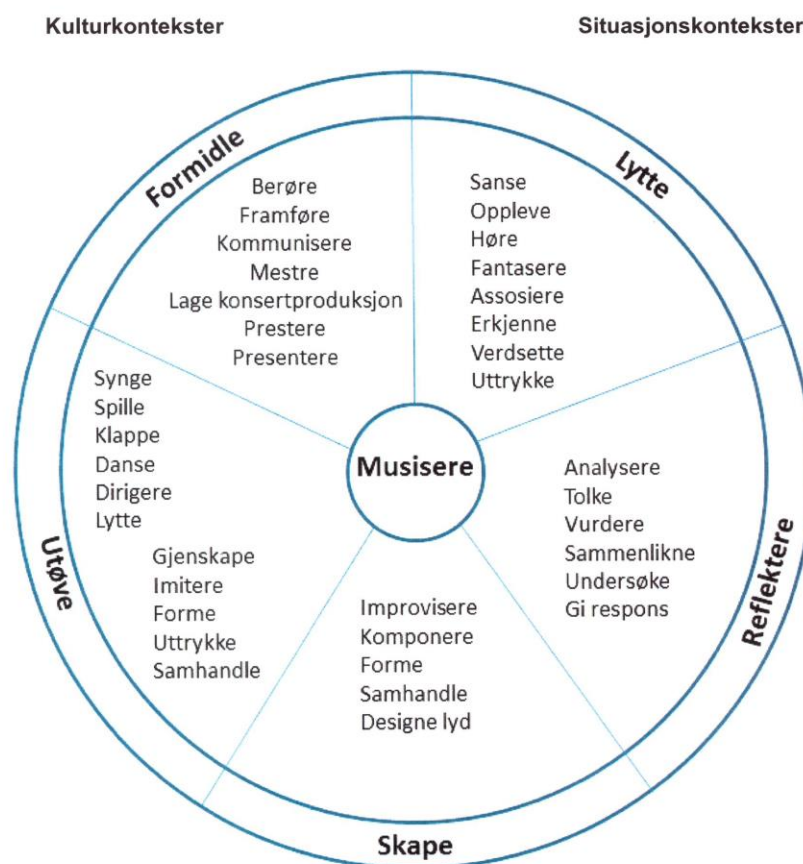
6. Vurdering og tilbakemelding

- 6.1. Veiledning
- 6.2. Foreldresamtale

Innledning

Fagplanen beskriver innhold, mål, organisering og vurdering i sangundervisningen ved Kvæfjord kulturskole. Fagplanen er skrevet etter gjeldende regler for opplæring i kulturskoler. Fagplanen skal være til nytte for den aktuelle bruker samtidig som den vil være et verktøy for lærer og foresatte. Fagplanen er en viktig del i et skole- hjem samarbeid.

2. Faghjul

1. Generell innledning

Stemmen har blitt kalt «det første instrument»- den er det «musikkinstrumentet» som ligger oss aller nærmest. Hvert menneskes stemme er unik, det er bare du som kan uttrykke det som er deg. Sangen er ofte den første musikken vi møter når vi er små., og den er en viktig ledsager for oss gjennom hele livet. Menneskene har sunget for hverandre i gode og vonde stunder gjennom alle tider. I alle verdens kulturer finnes det sang, og sangen er en viktig måte å videreføre tradisjoner på, og fortelle historier om oss selv og tidligere generasjoner.

Sang kan være mye forskjellig, alt fra mektige korverk til inderlige vuggesanger eller hymner, fra virtuose operaarier til heftig Heavy metal-brøl, fra soulens til fri improvisasjon. Stemmen har enorme variasjonsmuligheter, men felles for de ulike stilartene er at det bør ligge sunn og naturlig stemmeteknikk til grunn. Sang er et håndverk som kan læres, og med god og langsiktig jobbing kan stemmen utvikles til et velklingende og fleksibelt instrument som kan takle de fleste musikalske utfordringer.

1.1. Visjon

«Tørre + dele!»

Det overordnede målet for sangundervisningen er flerdelt;

Elevene skal lære å bruke stemmen sin på en sunn og hensiktsmessig måte, og utvikle sitt stemmepotensiale.

De skal få et grundig innblikk i ulike sangtradisjoner og musikalske stilarter.

De skal få mulighet til å uttrykke seg selv, og finne sin egen stemme- i både bokstavelig og overført betydning.

Elevene skal få opptre på ulike arenaer, alene og sammen med profesjonelle sangere.

De skal få synge sammen som kor ved forskjellige anledninger.

1.2. Om fagplanen:

Alle som kommer til sin første sangtime har lang erfaring i det å bruke stemmen, i motsetning til det å komme til sin første spilletime på et annet instrument. Sangelever kan allerede fra nybegynnerstadiet uttrykke mye. Som sangelev vil du derfor raskt kunne gjøre egne erfaringer med det å musisere, og det å formidle. Det gjør sangen til et morsomt «instrument» å starte med, men for å kunne bli en dyktig sanger med et stort uttrykksregister og mange muligheter er det mye å lære seg.

Alle elever utvikler seg i sitt eget tempo i læringsprosessen. Noen trenger lang tid, andre kortere, men det er ikke nødvendigvis slik at de som lærer raskt blir de beste på sitt instrument. Sang er en svært personlig uttrykksform og sanglærer tilpasser undervisningen til den enkelte elev. Fagplanen er med dette som utgangspunkt veiledende og lærer legger opp et undervisningsopplegg tilpasset den enkelte elev.

2. Fagplan sang- generell informasjon

Det meste av sangundervisningen foregår i grupper og/eller enetimer. Elevene har enetimer ukentlig og øver sammen som gruppe frem mot konserter/opptredener. Elevene vil få muligheten til å opptre på ulike konserter/forestillinger flere ganger pr. skoleår.

3. Fagplan for klassisk sang

3.1. Begynnernivå

For nybegynnere er det viktigste målet å skape sangglede og legge grunnlaget for en spontan og sunn stemmebruk, basert på kroppens naturlige reflekser. Eleven skal bli kjent med stemmens ulike registre, det å veksle mellom dem, samt viktigheten av en god kroppsholdning og pusteteknikk. Regelmessig og målrettet øving skal bli en vane og eleven skal lære seg selv å kjenne som et skapende og formidlende individ.

3.2. Mellom- og viderekommende nivå

Innhold og arbeidsmetoder

Undervisningen foregår i små grupper eller én til én. Som regel vil lærer akkompagnere på piano eller det jobbes á capella, solo eller i gruppe. En sangtime vil som regel bestå av:

- Oppvarming og stemmetrening/sangteknikk
- Gehørutvikling og elementer i musikk lære
- Innlæring av sanger
- Interpretasjon

På mellom- og viderekommende nivå arbeides det mer systematisk med «instrumentbygging» - utvikling av stemmen som instrument. Oppvarming og stemmetrening kan langt på vei skje med samme øvelser som på begynnernivå, men vi har nå et mer bevisst fokus på teknikk. Vi trener strupemuskulaturen og legger til rette for en god grunnfunksjon. Utjevning av registeroverganger står sentralt så vel som styrking av de ulike registre, og stimulering av stemmens bevegelse og dynamikk. Åndedrett og støtte (avansert pusteteknikk) er også viktige arbeidsområder. Elementær notelære og musikkteori flettes inn i undervisningen, både i forbindelse med oppvarmingen og innlæring av sanger.

Vi går i dybden når det gjelder innstudering, musikalsk bevisstgjøring og interpretasjon av sanger, og fordyper oss i tekstformidling og det å fortelle en historie. For de som får undervisning i gruppe vil det kunne trenes på mer utfordrende flerstemmighet og samklang enn tidligere. Improvisasjon vil kunne være en innfallsvinkel til både gehørtrening og formidlingsarbeid, særlig innenfor gruppeundervisningen.

Repertoar

Repertoaret på mellom- og viderekommende nivå vil være svært variert – alt fra viser eller poplåter/ballader til forholdsvis krevende sanger fra musikal og den klassiske sanglitteraturen. På viderekommende nivå er det rom for å spesialisere seg mer med hensyn til stilart, men langt på vei anbefales en viss grad av variasjon og bredde også her.

Mål

Elever på mellomnivå skal bli godt kjent med sin egen stemme, og kunne anvende den uanstrengt og fleksibelt i ulike registre. Arbeidet med god grunnfunksjon er godt i gang, og det finnes en bevissthet rundt sangåndedrett og støtte. Noter i g-nøkkel skal være kjent, samt grunnleggende rytmelære, forskjellen mellom dur og moll, og noen av de viktigste musikkuttrykkene. Eleven har utviklet seg som en formidler, og er kjent med det å uttrykke seg musikalsk gjennom sang. På viderekommende nivå skal eleven utvikle en fleksibel stemme som beveger seg uanstrengt og dynamisk mellom registrene, og har et stort uttrykkspotensiale. Eleven skal arbeide med et bredt utvalg av sanger, hentet fra ulike sjangre og epoker, og mestre innstudering på egenhånd, samt planlegge egen øving. Eleven skal utvikle større musikalsk bevissthet, være i stand til å tolke et sammensatt notebilde, og beherske enkel sang fra bladet. Interpretasjon og formidling er i større grad preget av selvstendighet og egenart. Målet for opplæringen på viderekommende nivå er at eleven tilegner seg den musikalske, teoretiske og sangtekniske basiskunnskapen som trengs for videre musikkstudier dersom det er ønskelig.

4. Rytmask sang

4.1. Begynnernivå

Innhold og arbeidsmåter

Undervisningen foregår i små grupper eller én til én. Som regel vil lærer akkompagnere på piano eller det jobbes á capella. En sangtime vil bestå av:

- Oppvarming og stemmetrening
- Gehørutvikling
- Innlæring av sanger
- Arbeid med formidling og uttrykk

I begynneropplæringen legges det vekt på å stimulere sangglede, et spontant uttrykk og å lære sanger innen ulike stilarter, med hovedvekt på rytmiske sanger (pop, rock, jazz o.l.). Oppvarming og stemmetrening skjer gjennom enkle sangøvelser samt lek og improvisasjon av forskjellig slag. Her trenes det på grunnleggende elementer som god kroppsholdning, et naturlig og fritt åndedrett og en god flyt. Vi utforsker stemmens ulike registre og klangmuligheter, og øver opp fleksibiliteten i stemmen. Innbakt i dette arbeidet ligger også

intonasjonstrening og gehørsutvikling, samt utvikling av elevens rytmiske forståelse- det å forholde seg til en «groove» eller puls. Under innstudering av sangene legges det stor vekt på utvikling av formidlingsevne; det å bygge opp en spenning og fortelle en historie. Mikrofon og enkel mikrofonteknikk vil være en naturlig del av undervisningen. Der gruppene er egnet til det vil det også være naturlig å arbeide med enkel flerstemthet samt gruppeimprovisasjon.

Repertoar

Repertoaret vil være tilpasset den enkelte elevs forutsetning både musikalsk, teknisk og personlighetsmessig. Vi går fra kjent til ukjent og begynner gjerne med sanger eleven kan fra før. Sanger fra pop, rock og jazz o.l. vil være utgangspunktet, men de fleste sjangre kan være aktuelle, forutsatt at det tonale omfanget ikke er for stort. Det legges vekt på sanger som stimulerer stemmens fleksibilitet og elevens rytmiske forståelse. På begynnerstadiet søker vi å utvide horisonten gjennom å lære mange nye sanger av ulik karakter fremfor å gå i dybden når det gjelder interpretasjon av enkeltsanger. Eleven skal få smake på mange ulike sanger og stiler, både kjent og ukjent materiale.

Mål

For begynnergruppen er det viktigste målet å skape sangglede og legge grunnlaget for en spontan og sunn stemmebruk basert på kroppens naturlige reflekser, samt viktigheten av en god kroppsholdning og pusteteknikk. Eleven skal bli kjent med stemmens ulike registre og klangmuligheter. Eleven skal lære seg selv å kjenne som et skapende og formidlende individ, og bli vant til å øve regelmessig og målrettet.

4.2. Mellom- og viderekommende nivå

Innhold og arbeidsmåter

Undervisningen foregår i små grupper eller én til én. Som regel vil lærer akkompagnere på piano eller det jobbes á capella. En sangtime vil bestå av:

- Oppvarming og stemmetrening /sangteknikk
- Improvisasjon, gehørsutvikling og elementær musikk lære
- Innlæring av sanger
- Interpretasjon

På mellom- og videregående nivå arbeides det mer systematisk med «instrumentbygging» - utvikling av stemmen som instrument. Oppvarming og stemmetrening kan langt på vei skje med de samme øvelsene som på begynnernivå, men vi har nå et mer bevisst fokus på teknikk. Utjevning av registeroverganger står sentralt så vel som styrking av de ulike registrene og stimulering av stemmens bevegelse og dynamikk. Et viktig fokus er å finne frem til egenarten i den enkeltes stemme, en personlig «sound».

Like fullt trener vi også her strupemuskulaturen systematisk og legger til rette for det vi kaller en god grunnfunksjon. Åndedrett og støtte (avansert pusteteknikk) er også viktige arbeidsområder. Når en god grunnfunksjon er på plass er det rom for også å trene opp stemmefunksjoner som krever mer volum- slike som gjerne benyttes innenfor f. eks. soul og musikal («belting» eller «metallede funksjoner»). Elementær notelære og musikkteori flettes inn i undervisningen, både i forbindelse med oppvarmingen og innlæring av nye sanger.

Vi går mer i dybden når det gjelder innstudering, musikalsk bevisstgjøring og interpretasjon av sanger, og fordyper oss i tekstformidling og det å fortelle en historie. For de som får undervisning i gruppe vil det kunne trenes på mer utfordrende flerstemmighet og samklang enn tidligere, samt gruppeimprovisasjon der det er større bevissthet rundt forgrunn/bakgrunn, motivutvikling osv. Ofte vil det også gis tilbud om samspill. Undervisningen leder gjerne frem mot en framføring foran et publikum, stort eller lite.

Repertoar

Repertoaret på mellom- og viderekommende nivå vil være svært variert- alt fra enkle viser eller poplåter til forholdsvis krevende sanger fra jazz/blues, soul, pop/rock og musikaler. Eleven skal ha god kjennskap til flere sjangre. På viderekommende nivå er det rom for å spesialisere seg mer med hensyn til stilart, men langt på vei anbefales en viss grad av variasjon og bredde også her.

Mål

Elever på mellomnivå skal bli godt kjent med sin egen stemme og kunne anvende den uanstrengt og fleksibelt i ulike registre. Arbeidet med en god grunnfunksjon er godt i gang, og det finnes en bevissthet rundt sangåndedrett og støtte. Noter i g-nøkkel skal være kjent samt grunnleggende rytmelære, forskjellen mellom dur og moll og noen av de viktigste musikkuttrykkene. Enklere rytmisk og melodisk improvisasjon er kjent og eleven er fortrolig med bruk av mikrofon. Eleven har utviklet seg som formidler og er kjent med det å uttrykke seg musikalsk gjennom sang.

På viderekommende nivå skal eleven utvikle en smidig, fleksibel stemme som bevisst og uttrykksfullt kan utnytte ulike klangfunksjoner. Eleven skal arbeide med et bredt utvalg av sanger, hentet fra ulike sjangre, og skal mestre innstudering samt planlegging av egen øving. Dersom eleven ønsker å spesialisere seg innen jazz eller beslektede sjangre, skal han eller hun tilegne seg god kjennskap til ulike typer rytmisk fraserings, improvisasjon over akkordskjema og fri improvisasjon. Interpretasjon og formidling er i større grad preget av selvstendighet og egenart. Eleven skal utvikle større musikalsk bevissthet, være i stand til å tolke et sammensatt notebilde, og beherske enkel sang fra bladet. Eleven skal beherske bruk av mikrofon og være kjent med hvordan mikrofonen kan brukes som musikalsk virkemiddel. Målet for opplæringen på viderekommende nivå er at eleven tilegner seg den musikalske, teoretiske og sangtekniske basiskunnskapen som trengs for videre musikkstudier dersom det er ønskelig.

5. Organisering

5.1. Undervisningsformer

Alle elever skal ha 25-30 minutters undervisning pr. uke. Tidspunkt for timen avtales mellom lærer og foresatte. Ved undervisning i større grupper vil undervisningstiden øke. I enkelte undervisningsuker vil timeplanen kunne bli lagt om til fordel for spesielle prosjekter.

5.2. Rapporteringslinje, pedagogisk ansvar, instruks og taushetsplikt

Kulturskolelæreren har ansvar for sin undervisning og rapporterer til sin overordnede i kulturskolen, her rektor. Læreren har taushetsplikt på samme måte som andre lærere tilsatt i Kvæfjord kommune.

6. Vurdering og tilbakemelding

6.1. Veiledning

Kulturskolelæreren vil gi veiledning og informasjon til elever og foresatte. Aktuelle temaer kan være kjøp av instrument, stell og vedlikehold av instrument, spørsmål om helse, miljø og sikkerhet. Læreren kan også gi råd om øving, musikkinteresse og motivasjon.

4.2 Foreldresamtale

Dersom det er ønskelig fra foresatte kan det tilbys foreldresamtale med lærer hvert år. I denne samtalen kan det for eksempel gis informasjon og veiledning om øving, undervisningens innhold, om elevens progresjon og motivasjon og om videre arbeid. Fagplanen og andre aktuelle dokumenter som vedrører undervisningen er naturlige temaer i en foreldresamtale.

Ideer og utdrag til fagplanen er hentet fra Oslo musikk- og kulturskole sin fagplan for sang.